

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de heer mr. G.A. van der Steur
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 5 juni 2013

Dossiernummer: 1.6.1
Doorkiesnummer: 070-33 53 517
Faxnummer: 070-33 53 531
E-mail: m.veenboer@advocatenorde.nl

Betreft: concept-initiatiefwetsvoorstel mediation

Geachte heer Van der Steur,

Bij brief van 25 april 2013 verzocht u de algemeen deken advies uit te brengen over uw initiatiefwetsvoorstel Mediation.

In de aanloop naar het voorliggende conceptwetsvoorstel heeft de Orde zich reeds positief uitgelaten over uw voornemen om tot een wettelijke verankering (van de kwaliteit) van mediation te komen en heeft u daartoe al enkele keren geïnformeerd over het standpunt van de Orde.

Daartoe mag ik u wel verwijzen naar onze brieven van 10 januari 2011, 31 januari 2012 en 14 februari 2013.

Het concept-initiatiefwetsvoorstel, dat bestaat uit drie afzonderlijke wetsvoorstellen, is voorgelegd aan de adviescommissies wetgeving betreffende bestuursrecht respectievelijk burgerlijk procesrecht. Beide commissies hebben advies uitgebracht aan de algemene raad, welke adviezen hierbij gaan.

Waar in het initiatiefwetsvoorstel ook al nadrukkelijk wordt stilgestaan bij het verschil tussen mediation in het civiel recht en in het bestuursrecht vraagt de algemene raad nadrukkelijk uw aandacht voor de conclusie van de wetgevingscommissie bestuursrecht die aangeeft de toepassing van premediation – aandacht voor conflictoplossing in de fase van de bezwaarschriftprocedure – effectiever te achten dan formele mediation. De adviescommissie wetgeving bestuursrecht attendeert tevens op de duur van het mediationtraject, de kosten en het feit dat de ervaring leert dat veelal na een mislukte mediation alsnog de weg van bezwaar en beroep wordt gevolgd.

In aanvulling op de adviezen hecht de algemene raad eraan de volgende kanttekeningen bij het initiatiefwetsvoorstel met u te delen.

Kenmerk van vrijwilligheid

Eén van de essentiële kenmerken van mediation is de vrijwilligheid.

Uit de toelichting op de wetsvoorstellen betreffende bevordering van mediation in het burgerlijk recht, respectievelijk bestuursrecht, valt op dat getracht wordt zo veel mogelijk recht te doen aan het kenmerk van vrijwilligheid, maar dat toch bewust een andere insteek is gevolgd op de onderscheiden rechtsgebieden.

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35
Fax 070 - 335 35 31

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Weliswaar bepaalt artikel III onder A van het initiatiefwetsvoorstel burgerlijk recht dat de rechter in elke stand van het geding partijen kan verwijzen naar een registermediator, maar deze keuze niet aan partijen is, maar aan de rechter. Vanuit dat gezichtspunt is de voorgestane vrijwilligheid toch beperkt, al laat het onverlet dat de betreffende partijen dan alsnog zouden kunnen besluiten dat mediation geen oplossing biedt en vervolgens kunnen aandringen op een rechterlijke beslissing.

Ter zake van het bestuursrecht zegt de toelichting dat een andere benadering is gevolgd omdat juist vanuit de overheid mag worden verwacht dat het conflicten weet te vermijden. Om die reden moeten deze bestuursorganen via regelgeving gestimuleerd worden tot een actieve(re) houding.

De algemene raad vraagt zich af of en in hoeverre wetgeving in formele zin het geëigende instrument is om dit doel te bereiken, zeker gelet op de formulering in artikel I onder A van het initiatiefwetsvoorstel Bestuursrecht. Dat artikel houdt in dat het bestuursorgaan zich, indien daartoe aanleiding bestaat, inspannt om met belanghebbenden in contact te treden. De algemene raad is er niet zeker van dat deze bepaling de gewenste toegevoegde waarde heeft.

De algemene raad stelt vast dat de redactie van artikel III onder B eerder tegemoet komt aan het vrijwilligheidskenmerk dan het dienaangaande bepaalde in het wetsvoorstel, zoals hierboven verwoord.

Tuchtrecht

De algemene raad volgt het voorstel om het tuchtrecht dat ziet op de registermediator nadrukkelijk gescheiden te houden van het advocatentuchtrecht.

De rol van een mediator is immers een geheel andere dan die van een advocaat. In verband met artikel 21 concept- Wet registermediator vraagt de algemene raad aandacht voor de tuchtrechtelijke jurisprudentie waaruit blijkt dat waar een advocaat is geschorst deze ook geen werkzaamheden als mediator mag verrichten.

Artikel 23, derde lid, concept-Wet registermediator acht de algemene raad overbodig daar het ne bis in idem-beginsel een algemeen rechtsbeginsel is.

Voorts wordt uw aandacht gevraagd voor het bezigen van de terminologie "tijdelijke en definitieve schrapping" in relatie tot schorsing (Algemene Toelichting op concept-Wet registermediator onder 6.4).

Met betrekking tot artikel 43, derde lid, aanhef en onder d, concept- Wet registermediator (tijdelijke doorhaling van inschrijving) wordt het volgende opgemerkt.

De toelichting is niet eenduidig over de vraag of hier sprake is van een echte doorhaling, die tot gevolg zou hebben dat terugkomst als mediator alleen via herbeëdiging mogelijk is dan wel dat er sprake is van een schorsing. Dit betekent dat iemand als registermediator geregistreerd blijft, maar de werkzaamheden in die hoedanigheid niet mag uitvoeren. De toelichting heeft het enerzijds over schorsing, die tot inkomensderving zou leiden, en anderszins over (definitieve) doorhaling, die met zich meebrengt dat iemand zich niet meer als registermediator mag afficheren. Dat laatste is blijkbaar wel mogelijk bij een tijdelijke doorhaling.

Kortom, duidelijker formulering van redactie van de wettelijke bepaling en bijbehorende toelichting zou wenselijk zijn.

Volgens genoemde bepaling is de tijdelijke doorhaling van de inschrijving voor de duur van ten hoogste één jaar, één van de tuchtrechtelijke maatregelen die kan worden opgelegd aan een registermediator.

De laatste volzin van de toelichting op artikel 8 van dit wetsvoorstel, in samenhang gelezen met artikel 43, derde lid, aanhef en onder d, kan mogelijk verwarring veroorzaken. Anders dan artikel 43 ziet genoemde volzin in de toelichting op artikel 8, vierde lid, niet per sé op een onvrijwillige uitschrijving uit het register. Voorgesteld wordt dan ook de toevoeging “gedurende een jaar” te laten vervallen.

Het register

In de Algemene Toelichting op concept-Wet registermediator onder 6.3 staat: “Indiener van het wetsvoorstel verwacht dat op termijn de eisen steeds verder kunnen worden opgeschroefd, zodat de kwaliteit van de registermediators steeds in de pas loopt met het belang van deze oplossingsmethode in onze samenleving”. ()

Het streven naar behoud dan wel verbetering van de kwaliteit van de registermediator is te respecteren. Gewaakt dient evenwel te worden voor het opwerpen van barrières die er toe zouden leiden dat toegang tot deze beroepsgroep onevenredig zwaar wordt en het beroep op de diensten van deze mediators wordt bemoeilijkt. Dit zou weer tot gevolg kunnen hebben dat er situaties ontstaan waarin het noodzakelijk zou kunnen zijn terug te vallen op een “gewone” mediator, welke mogelijkheid de Wet registermediator (artikel 22) biedt.

Opmerkelijk is de zin die aangeeft dat via het register partijen die behoefte hebben aan de inzet van het instrument mediation, kennis kunnen nemen van het aanbod van registermediators.

Het woord “behoefte” lijkt hier niet helemaal correct, omdat het gebruik van mediation lang niet altijd vrijwillig lijkt te zijn, hetgeen het woord “behoefte” wel lijkt te suggereren. Dit volgt overigens uit de daarop volgende alinea’s waar gesproken wordt van een afnameplicht voor bepaalde instanties.

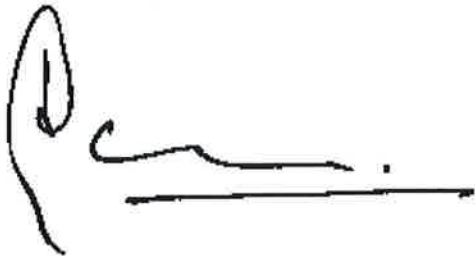
De algemene raad begrijpt dat nadere invulling van de opleidingseisen nog moet plaatsvinden. Een suggestie voor een algemene maatregel van bestuur ter zake van de registratie en de bevordering van de kwaliteit van mediators is gevoegd bij het concept-Wet registermediator. Vanzelfsprekend is de Orde bereid medewerking te verlenen aan de nadere invulling van die eisen.

Op die wijze hoopt de algemene raad ook tegemoet te komen aan het bezwaar dat de adviescommissie wetgeving burgerlijk procesrecht heeft geuit waar het de invoering van de registermediator betreft. De algemene raad vertrouwt er evenwel op dat inwerkingtreding van het wetsvoorstel eerst dan plaatsvindt als ook de opleidingseisen zijn vastgesteld.

Eveneens spreekt de algemene raad het vertrouwen uit dat de wettelijke aan registermediators te stellen kwaliteitseisen niet van dien aard zullen zijn dat daarmee de facto wordt bereikt dat een advocaat naast zijn advocatuurlijke werkzaamheden niet meer als mediator zou kunnen optreden. Uitval van advocaat-mediators acht de algemene raad niet in het belang van de rechtzoekende waar de advocaat met diens brede juridische kennis en kunde een toegevoegde waarde heeft binnen de beroepsgroep van (register)mediators.

Tot zover de voornaamste opmerkingen van de zijde van de algemene raad.
Tot nader overleg zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,
namens de algemene raad,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'J' followed by a series of connected loops and a horizontal line ending in a small dot.

J.D. Loorbach
algemeen deken

Advies commissie wetgeving burgerlijk procesrecht inzake het initiatiefwetsvoorstel mediation, onderdeel Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht

Inleiding: geen registermediator

Het voorstel vormt een goed startpunt voor de discussie over de plaats van mediation in het Nederlands (proces)recht. Hoekstenen van mediation zijn vrijwilligheid, flexibiliteit en vertrouwelijkheid.

Een kenmerkend verschil tussen mediation en een rechtszaak of arbitragezaak is juist de dejuridisering van het geschil.

De mediator speelt ontegenzeggelijk een belangrijke rol in het proces. De idee van een registermediator (als contrast met andere, niet geregistreerde mediators) spreekt op dit moment niet aan.

Op dit moment is nog niet uitgekristalliseerd welke kennis en vaardigheden (en welke vooropleiding) een mediator kan en moet hebben om een adequaat mediator te zijn. Het ontbreekt aan wetenschappelijke of vergelijkbaar empirische gegevens uit binnen- of buitenland ter onderbouwing van een bruikbare methode om goede mediators van slechte mediators te onderscheiden.

Bovendien is lastig denkbaar dat het stelsel van de voorstellen enerzijds (terecht) uitgaat van de onwenselijkheid om het begrip mediation te definiëren (want een definitie beperkt de flexibiliteit), terwijl men anderzijds wel de persoon en de rol van de registermediator juist op allerlei wijzen wil inkaderen en beperken.

Het voorstel is dan ook om vooralsnog af te zien van de invoering van de registermediator.

Andere internationale ontwikkelingen

Uit de toelichting komt niet duidelijk naar voren hoe dit wetsvoorstel zich verhoudt tot de huidige initiatieven op EU-niveau ten aanzien van de alternatieve geschillen beslechting in het algemeen (zoals bijvoorbeeld de (ontwerp-)richtlijn inzake alternatieve geschillenbeslechting in consumentenzaken) en mediation in het bijzonder.

De overeenkomst van mediation (artikel II/ 7: 424a BW)

Het uitgangspunt dat de mediationovereenkomst een bijzondere vorm is van de overeenkomst van opdracht lijkt juist. Minder juist lijkt de kwalificatie bewijsovereenkomst. In de zin van artikel 153 rv. Een belangrijk onderdeel van de overeenkomst is gericht op de borging van de vertrouwelijkheid van de mediation, meer specifiek de vertrouwelijkheid van de mededelingen zolang geen vaststellingsovereenkomst is bereikt. Dat onderdeel van de overeenkomst wordt wel gekwalificeerd als een overeenkomst tot uitsluiting van het bewijs van al hetgeen wordt gecommuniceerd in het kader van de mediation voorafgaand aan de vaststellingsovereenkomst.

Het is inderdaad belangrijk om die vertrouwelijkheid tijdens het mediationproces te borgen (versterkt met een verschoningsrecht van de mediator).

Verplichte mediation is een contradictie en werkt niet. Als mediation gebaseerd is op vrijwilligheid, dan bestaat ook het recht om geen mediationovereenkomst te sluiten.

Wetenschappelijk of vergelijkbaar empirisch bewijs van een significante positieve bijdrage van verplichte mediation aan het aantal (deel)oplossingen van geschillen is niet voorhanden. Het is ook maar de vraag of de verplichting bijdraagt aan het door de indiener gewenste effect dat men eerder nadenkt over de optie van mediation. Ook de beoogde trendbreuk met de uitspraak van de hoge raad over het afzien van contractueel overeengekomen mediation wordt niet onderbouwd met gegevens waaruit blijkt dat de redenering van de hoge raad onjuist zou zijn.

Als verplichte mediation resulteert in "verplichte rondjes rond de kerk" werkt mediation juist kostenverhogend en escalerend.

Het moment van aanvang van de mediation is duidelijk geregeld.

Over het einde van de mediation twee kanttekeningen:

1. Niet duidelijk is waarom de mediator de overeenkomst kan beëindigen. In de praktijk kan de mediator constateren dat een van de partijen of alle partijen de mediation beëindigen. In de huidige redactie lijkt het of de mediator de overeenkomst zelfstandig kan beëindigen.

2. Het formele vereiste dat de vaststellingsovereenkomst pas werking heeft als ook de (register) mediator heeft ondertekend doet afbreuk aan de effectiviteit; het voorstel is dat overeenkomst al tot stand is gekomen als de partijen hebben getekend.

Relatie met lopende rechtszaak (artikel III/ 22a Rv)

Dit artikel lijkt om meerdere redenen overbodig. Het is gebaseerd op de gedachte van verplichte mediation. Allereerst kan een rechter partijen alleen maar in overweging geven een overeenkomst van mediation te sluiten. Verwijzen naar mediation lijkt een vorm van rechtswijgering.

Ten tweede geldt voor het burgerlijk procesrecht dat nagenoeg elke burgerlijke rechtszaak, in ieder geval in de ogen van de aanlegger (verzoeker of dagvaarder) is gebaseerd op een rechtsverhouding met de wederpartij¹. Het uitgebreid geformuleerd wettelijk vermoeden is dan ook overbodig.

Het punt van de opsteller is natuurlijk dat mediation in veel meer gevallen dan nu gebruikelijk is, kan worden toegepast. Maar deze bepaling is zo geredigeerd dat een derde, de rechter, partijen nu zou kunnen dwingen om tijd te besteden aan het al dan niet sluiten van een overeenkomst tot mediation. Dat uitgangspunt onderschrijven we niet.

Relatie met prorogatie/deelgeschil (artikel III D/artikel 96a Rv)

De in dit artikel ontwikkelde gedachte is zeer praktisch, maar is waarschijnlijk wetstechnisch overbodig. De huidige redactie van artikel 96 Rv maakt deze optie al mogelijk.

Bekrachtiging van de mediationovereenkomst (artikel IIID/artikel 96b)

Het voorstel is om de exequaturprocedure/bekrachtiging dan te laten aansluiten bij de procedure van de exequatur van het arbitraal vonnis; niet de kantonrechter, maar de voorzieningenrechter/president van de rechtbank is de bevoegde instantie. Wel ontbreekt een regeling welke rechter in welke plaats het verzoek moet beoordelen.

Mediation en verjaring (artikel 1A/ 3: 316 Rv)

De stuiting van de verjaring door mediation is een goed idee. De introductie van een nieuwe verjaringstermijn bij einde van een mediation ware af te raden. Het maakt het toch steeds ingewikkeldere recht van verjaring nog meer gecompliceerd.

Overgangswet (Artikel V)

De tekst van het artikel lijkt helder, maar de toelichting kan voor verwarring zorgen. Het lijkt of de indiener onmiddellijke werking beoogt.

Namens de adviescommissie wetgeving burgerlijk procesrecht,

mr.drs. R.M. Hermans
voorzitter

30 mei 2013

¹ Met als enige uitzondering, soms, de negatieve verklaring voor recht, waarbij de aanlegger juist vastgesteld wil hebben dat geen rechtsrelatie of verplichting bestaat (doorgaans denkt dan de wederpartij dat een rechtsverhouding bestaat

Advies commissie wetgeving bestuursrecht inzake het initiatiefwetsvoorstel mediation, onderdeel Wet bevordering van mediation in het bestuursrecht

Het wetsvoorstel bevat drie wetten. Gelet op de kennis en ervaring van deze commissie beperkt het advies zich tot het derde onderdeel van het wetsvoorstel: Wet bevordering mediation in het bestuursrecht.

In het algemeen geldt dat al geruime tijd aandacht wordt besteed aan mediation in het bestuursrecht. De algemene ervaring is dat mediation op de wijze zoals traditioneel wordt toegepast niet altijd even succesvol is als in het civiel recht. De voornaamste redenen zijn dat in het bestuursrecht veelal sprake is van meerdere belanghebbenden, die op voorhand niet allemaal bekend zullen zijn. In het bestuursrecht is dus niet altijd sprake van een tweepartijen verhouding waarbij deze partijen naar eigen inzicht tot een regeling kunnen komen. Daarbij komt dat bestuursorganen dienen te waken voor precedentwerking hetgeen de ruimte voor mediation beperkt. De commissie vraag zich dan ook af of de doelstellingen van het wetsvoorstel bereikt zullen of kunnen worden.

Het wetsvoorstel bestaat uit een aantal wijzigingen van de Algemene wet bestuursrecht, waarbij het de vraag is of de voorgestelde wijzigingen goed passen in de structuur en opbouw van de Awb. Dit zal aan de hand van de nader te bespreken artikelen worden verduidelijkt.

Artikel 2:4a. Dit artikel legt op bestuursorganen de inspanningsverplichting om, indien daar aanleiding toe bestaat, met belanghebbenden in contact te treden. De keuze voor deze nummering acht de commissie ongelukkig. Artikel 2:4 Awb heeft betrekking op het vervullen van zijn taak zonder vooringenomenheid. Zonder nadere toelichting valt niet goed in te zien welke relatie de betreffende inspanningsverplichting zou hebben met het gebod van vooringenomenheid. Ook biedt de tekst van de wet geen duidelijkheid wat van bestuursorganen wordt verwacht. De praktijk binnen bestuursorganen is nu reeds dat veelvuldig contact plaatsvindt met burgers en belanghebbenden in het bijzonder. In de toelichting wordt gewezen op de informele aanpak en mediation bij bestuursorganen, maar dat onderzoek zag op de bezwaarschriftenprocedure en niet op de reguliere contacten. Een geschil ontstaat veelal pas nadat een besluit is genomen of een ontwerpbesluit is gedupliceerd. Het voorgenomen artikel kan juist leiden tot een eerder niet bestaand geschil.

Het voorgestelde artikel 7:3a Awb ziet op de mogelijkheid die bestuursorganen hebben om deel te nemen aan mediation op basis van een mediationovereenkomst. Uitgangspunt daarbij lijkt te zijn, gelet op het woord "kan", dat het bestuursorgaan, althans de rechtspersoon die bevoegd is om overeenkomsten aan te gaan, hiertoe aanleiding ziet. Hoofdstuk 7 Awb heeft betrekking op bezwaar en administratief beroep. Het wetsvoorstel laat hierbij buiten beschouwing de steeds groeiende praktijk van premediation. Bij premediation wordt – voorafgaand aan de formele bezwaarprocedure – met partijen (door een daartoe opgeleide ambtenaar) gesproken over de mogelijkheden om buiten de bezwaarfase om tot een oplossing te komen of om meer zicht te krijgen op de achterliggende motieven van partijen. De vrees bestaat dat deze praktijk onder druk zal komen te staan, dan wel dat mediation niet zal bijdragen aan een oplossing van het geschil. In de toelichting wordt gesproken over het succes van de informele behandeling bij bezwaarschriften (=premediation). Waarom dit succes aanpassen door een formele regeling tot stand te brengen die nu juist partijen in een nieuwe rechtsrelatie stelt. De ervaring van deze commissie is juist dat met name het informele karakter, de lage drempel en de lage kosten tot succes leiden. De ervaring is ook dat er in die fase nauwelijks advocaten bij betrokken zijn.

Het tweede lid laat buiten beschouwing dat er ook belanghebbenden kunnen zijn die niet eerder een zienswijze naar voren hebben gebracht. Er zijn veel besluiten die tot stand komen zonder dat belanghebbenden in de gelegenheid zijn gesteld een zienswijze in te dienen. De toevoeging "die bij de voorbereiding ... hebben gebracht" sluit veel belanghebbenden uit zonder goede motivering.

De voorgestelde toevoeging bij artikel 7:12 Awb bevat een motiveringsplicht waarom geen mediation heeft plaatsgevonden. De commissie acht dit een ongelukkige toevoeging. Deze toevoeging zou namelijk betekenen dat de reden waarom geen mediation heeft plaatsgevonden onderdeel zou uitmaken van de motivering en als zodanig getoetst zou kunnen worden door de bestuursrechter. Dat lijkt de opsteller van het wetsvoorstel ook niet te hebben bedoeld. Het is ook maar zeer de vraag of

deze motiveringsplicht niet zal leiden tot meer geschilpunten tussen het bestuursorgaan en belanghebbenden of – indien er meerdere belanghebbenden zijn – tussen deze belanghebbenden.

Voor beroep geldt het nieuwe artikel 8:32a Awb waarbij de bestuursrechter de mogelijkheid krijgt om mediation voor te stellen indien hem dat geraden voorkomt. Deze commissie wijst er op dat bestuursrechters deze mogelijkheid nu reeds hebben en rechtbanken ook veelal beschikken over een speciaal opgeleide ambtenaar die dat traject kan begeleiden. Het wetsvoorstel voegt in dat opzicht niets toe aan het reeds bestaande palet aan mogelijkheden. Ook is niet duidelijk op welke wijze dit artikel zich verhoudt tot artikel 8:41a (finale geschilbeslechting, in werking getreden op 1 januari 2013) en de nieuwe zaaksbehandeling. Met name dit laatste leidt nu reeds tot veel onduidelijkheid bij advocaten en andere rechtshulpverleners over de wijze waarop een zitting moet worden voorbereid. Dit klemmt te meer daar de rechtbanken niet op uniforme wijze handelen. Een extra nadruk op mediation zal wellicht tot meer onduidelijkheid gaan leiden. Deze commissie is er geen voorstander van om nieuwe instrumenten toe te voegen en te bezien wat de effecten zijn van de nieuwe zaaksbehandeling. Ook daarbij wordt immers veel aandacht besteed aan de personen, de achterliggende motieven waarbij de rechter tracht tot een oplossing te komen. De commissie is tevens van mening dat de keuze om dit artikel te plaatsen in afdeling 8.1.5 niet goed te begrijpen is aangezien dat gaat over partijen. Voorts is niet duidelijk wanneer de bestuursrechter op de mogelijkheid kan wijzen van mediation. Is dat reeds in het voortraject of eerst ter zitting? De praktijk bij de rechtbanken is dat een echte inhoudelijke beoordeling van het dossier plaatsvindt niet ver vóór de mondelinge behandeling. Alsdan zou dit artikel beter geplaatst kunnen worden in titel 8.2 “behandeling van het beroep in eerste aanleg” en wel in afdeling 8.2.5 Onderzoek ter zitting. Overigens merkt de commissie op dat in de toelichting geen aandacht wordt besteed aan mediation bij de bestuursrechter en de redenen waarop dit artikel zou moeten worden geïntroduceerd. Ook ontbreekt een opmerking over de wenselijkheid of onwenselijkheid van mediation in hoger beroep.

Deze commissie is van oordeel dat de indiener van het wetsvoorstel kan worden toegegeven dat van belang is dat dient te worden voorkomen dat langdurige geschillen ontstaan. Mediation kan onder omstandigheden een goede keuze zijn, maar binnen het bestuursrecht lijkt er in de praktijk niet zo veel behoefte aan te bestaan. Deze commissie ziet meer in de toepassing van premediation, aandacht voor conflictoplossing ten tijde van de bezwaarschriftprocedure, dan in een formele mediation, die zeker niet in alle gevallen sneller zal zijn. Ook kan mediation leiden tot hogere kosten aan de kant van de rechtzoekende die zich laat bijstaan door een advocaat aangezien mediation veelal zal bestaan uit meerdere bijeenkomsten. Dit klemmt te meer daar veel mediationpogingen niet slagen en dan alsnog de weg van bezwaar en beroep moet worden gevolgd.

Tot zover het advies van de commissie.

Mr. B.J.P.G. Roozendaal
voorzitter

29 mei 2013